

Jos Blank

Jos Blank
Alex van Heezik

Productiviteitsbeleid: meer aandacht voor benchmarks en trends

Stevige bestuurlijke ingrepen om de productiviteit te vergroten hebben vaak niet het beoogde effect. Onderzoek voor je tot dergelijke maatregelen overgaat of ze zich al eerder bewezen hebben, aldus Jos Blank en Alex van Heezik (IPSE Studies). Productiviteitsbeleid is maatwerk.

De mogelijkheden om te sturen op productiviteit zijn beperkt en er zijn zeker geen uniforme oplossingen voorhanden, luidt de slotsom van de onderzoekers. “Productiviteitsbeleid is maatwerk. Goede benchmarks van instellingen en sectorale monitors over trends zijn daarbij onontbeerlijk. Politici en beleidsmakers zouden hiervoor veel meer aandacht moeten hebben. Kijk bijvoorbeeld eens naar de drinkwatersector. Daar heeft de invoering van de benchmark een sterk positieve invloed gehad op de productiviteit.”

‘Succesnummers zijn netwerksectoren, zoals de spoorwegen, de energiesector en de drinkwatervoorziening.’

Blank en Van Heezik komen tot hun conclusies na een onderzoek naar de productiviteitsontwikkeling van vijftien publieke voorzieningen over de periode 1980-2015. Productiviteit staat hier voor de geleverde prestaties per ingezette euro. “We hebben de productiviteitsontwikkeling vervolgens afgezet tegen belangrijke hervormingen, zoals veranderingen in de bekostiging, privatisering en verzelfstandiging van voorzieningen, introductie van marktwerking en schaalvergrotingsoperaties. Hebben deze belangrijke beleidsingrepen effect hebben gehad op de productiviteitsontwikkeling?”

Meer weten?
Scan de QR-code!

En, hadden deze ingrepen effect?

“Het onderzoek laat zien dat het soms droevig gesteld is met de productiviteitsontwikkeling, maar ook dat er successen worden geboekt. Het is bijvoorbeeld slecht gesteld met grote delen van het onderwijs, maar ook met de politie en rechterlijke macht. In die sectoren is de productiviteit zelfs gedaald. Succesnummers zijn de netwerksectoren, zoals de spoorwegen, de energiesector en de drinkwatervoorziening. Grote hervormingen hebben vaak veel geld en energie gekost. Deze hadden dus beter achterwege kunnen blijven.”

Geen grote hervormingen dus, maar wat dan wel?

“We pleiten ervoor om in de toekomst alleen ingrijpende wijzigingen door te voeren als er hele sterke bewijzen zijn dat die ingrepen ook echt werken. Veel beter is het om bestaande stelsels te finetunen. Hierbij zou sterk de nadruk moeten liggen op het ontwikkelen van benchmarks en het verkrijgen van goede kostprijnsinformatie. Met deze informatie kun je scherper bekostigen dan nu het geval is. Daar zijn wel goede cijfermatige analyses voor nodig.”

Aanbevelingen

- Voer alleen ingrijpende wijzigingen door als er sterke bewijzen zijn dat die ingrepen ook echt werken.
- Toch veranderen? Zet dan in op het finetunen van bestaande stelsels.
- Leg de nadruk op het ontwikkelen van benchmarks en het verkrijgen van goede kostprijnsinformatie.
- Speciaal voor BZK: faciliteer initiatieven voor het opzetten van benchmarks, evaluaties en monitors.

Direct doen:

“Onderwerp actuele voorstellen voor grootschalige beleidsoperaties aan een zeer kritische toets en zet daarbij wetenschappelijke onderbouwing centraal.”